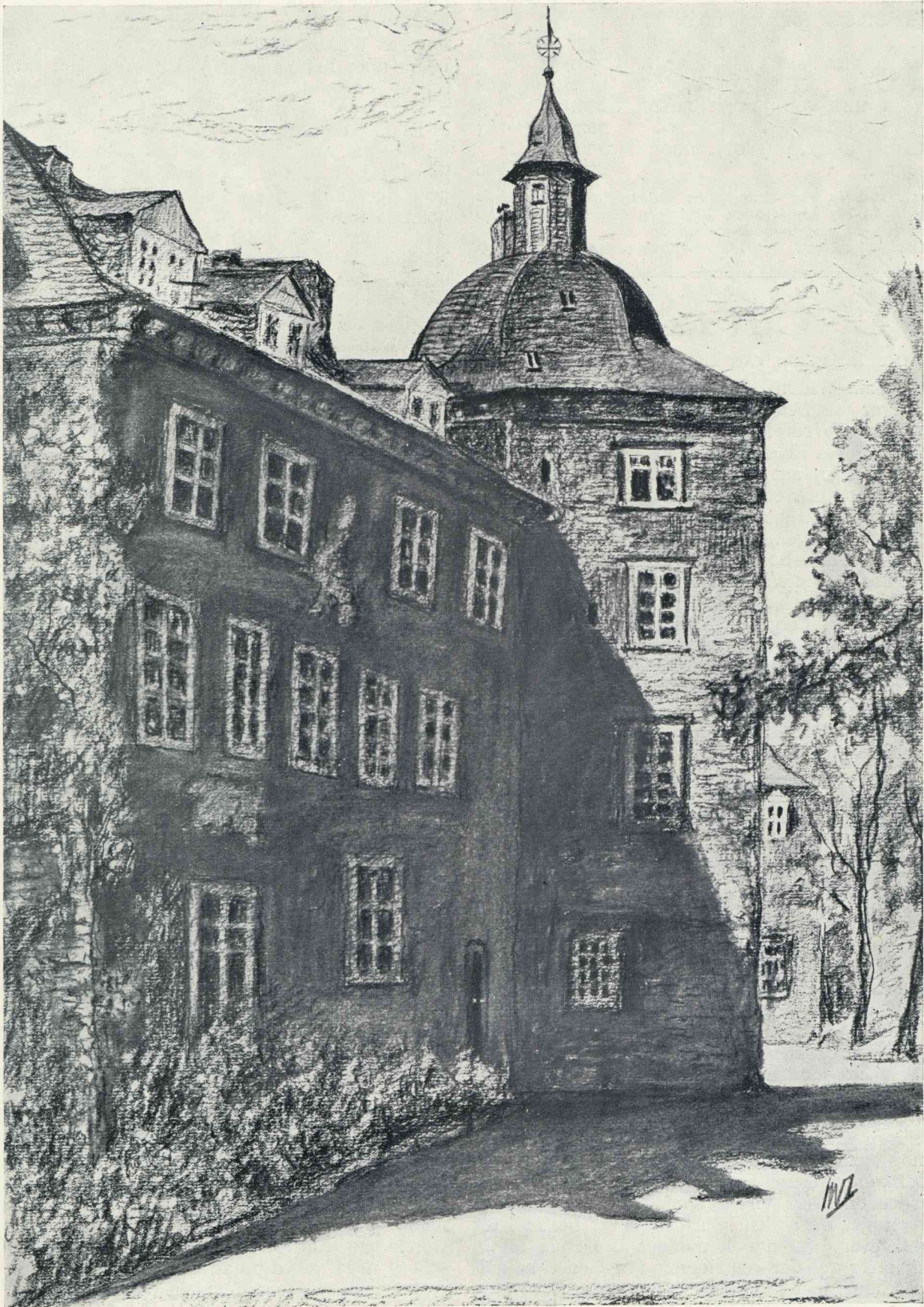

BUITEN

27^E JAARGANG N^O. 15

ZATERDAG 15 APRIL 1933

HET OUDE SLOT TE SIEGEN
Naar een contiteekening van Marie C. van Zeggelen

Redactie: Mr. P. J. A. BOOT

INHOUD

DE CRISIS, NAAR HET AMERIKAANSCH VAN ELLIS PARKER BUTLER	BLZ. 176—177,	185—186
HIPPEASTRUM HYBRIDE (AMARYLLIS), EEN FRAAI BLOEIEND BOLGEWAS, (GEÏLL.), DOOR G. KROMDIJK	BLZ. 178—179	
HET OUDE SLOT SIEGEN (GEÏLL.), DOOR M. C. VAN ZEGGELEN	BLZ. 175,	179—180
ALS DE EIBER KEERT (GEÏLL.), DOOR R. J. DE STOPPELAAR	BLZ. 180—182	
SUCCULENTEN IN HET VOORJAAR, (GEÏLL.), DOOR G. K.	BLZ. 182—183	
DOOR DELFLAND (GEÏLL.), (SLOT), DOOR MATTY VIGELIUS.	BLZ. 183—186	

Men gelieve alle stukken voor Redactie en Administratie bestemd te zenden naar **Rokin 74-76, Amsterdam**. Bijdragen dienen vergezeld te gaan van postzegels voor eventueele terugzending.
Overneming van den inhoud, ook bij gedeelten, verboden.

DE CRISIS

NAAR HET AMERIKAANSCH VAN ELLIS PARKER BUTLER

DE oude Sam Wilkins had een van zijn booze buien en dit keer was het ernst en hij was bezig een vlot te bouwen. „Verdorie, als ik dit vlot klaar heb!” pruttelde hij tot zichzelf, want hij was beu van alles. Er werd veel te veel gepraat en geringeloord. Hij knielde op het vlot neer om een verfrommeld stuk blik vast te spijkeren voor de tent, die hij had gemaakt, en dat bestemd was om daarop een vuur aan te leggen, als dat noodig zou zijn. Het was de laatste slag; als het stuk blik op zijn plaats was, dan zou het vlot gereed zijn. De oude Wilkins sloeg een spijker in het blik en keek rond, of er nog een was, maar hij kon er geen vinden; hij pruttelde een beetje uit ergernis en waadde door den modder naar den kant en liep naar de aftandsche buggy, waarin hij zijn blik met spijkers had laten staan. Het vlot was onbeholpen en de hut erop nog onbeholpener, want Wilkins had nooit veel benul van timmeren gehad; hij was zijn geheele leven landbouwer geweest. De hut op het vlot was gemaakt van vier opstaande posten, die hij op een stapel oud hout gevonden had; deze werden gesteund door latten, die van boven naar de planken van het vlot liepen; over de posten heen was teerpapier gespannen. Wilkins had reeds een flinke hoeveelheid brandhout aan boord om te kunnen koken, benevens een braadpan en wat zout en eenig vaatwerk, en ten slotte zijn bamboe-hengel. Hij had ook nog een oud dekbed en een heelen stapel maïsdoppen om op te slapen. Hij kreunde een beetje, toen hij zijn oude knieën boog om de laatste spijkers in te slaan. Hij moest zich met de linkerhand ondersteunen, terwijl hij den hamer hanteerde en toen hij weer opstond, bracht hij de hand aan zijn lenden en kreunde weer. Hij was ook niet zoo jong meer! Hij moest een oogenblik staan om de kreukels uit zijn spieren te krijgen, maar hij verspilde daar niet veel tijd mee. Hij nam den langen vaarboom op en zette daarmee tegen den moerassigen oever af. Het einde van den boom zakte diep in den modder en de modder zoog hem stevig vast. Wilkins rukte en trok aan den stok als een vogel aan een onwilligen worm. „De duivel haal je”, pruttelde hij en trok nog harder, zoodat het heele vlot schudde. Er was geen stroom, die hem zou kunnen helpen, want dit water was een vijver van ongeveer een hectare, die gevoed werd door een zwak stroompje. De bodem van den vijver bestond uit modder en de oevers waren ook modder. De plas lag in iets wat weinig meer was dan een glooiing tusschen twee golvingen van het land, met riet er in en er omheen. Er waren karpers in den vijver, want Wilkins had die daar uitgezet en men kon ze vangen met wormen of balletjes deeg. Wilkins had den vijver vele jaren geleden aangelegd en had daarvoor een dam van vijf voet lengte gebouwd, waar de twee lage heuvels dicht bij elkander kwamen en had een paar

planken in den dam gedreven bij wijze van sluis, zoodat men den vijver, zoo noodig, kon laten leegloopen. Op de plaats, waar het vlot in den modder lag, was de oever niet begroeid, want hier waadden de koeien naar het water en kwamen de eenden en ganzen om te zwemmen. De drassige oever leidde naar de twee groote schuren, waarachter de andere gebouwen stonden en de woning, waarvan slechts één raam van het vlot af zichtbaar was. De oude Wilkins stond harde woorden te schreeuwen tegen den modder, die zijn vaarboom stevig vast hield en trok tevergeefs, toen een andere oude man om den hoek van een der schuren kwam, Wilkins een oogenblik aankeek en toen naar hem toeliep. „Hei, Sam! Hei, wacht even!” riep hij, zijn stok zwaaiende. „Wacht een oogenblik! Ik wil je spreken!” Tot antwoord trok Wilkins nog harder aan den vaarboom; hij trok een half dozijn malen en plotseling kwam de stok uit den modder los en even plotseling zat Wilkins op het vlot neer, terwijl het einde van den boom door het papieren dak van de hut drong en er een scheur in maakte. „De duivel haal je!” riep hij uit. „Kijk nou eens wat je gedaan hebt door tegen me te staan schreeuwen of ik doof en blind was! Je hebt geen hersens en die heb je nooit gehad ook. Ga weg en laat me met rust, ga naar huis, ik wil niks niet met je te maken hebben”. „Maar Sam!” protesteerde de andere oude man. „Wat heb ik gedaan? Ik heb niks niet gedaan!” „Ga weg!” riep Wilkins. „Om hier rond te snuffelen, waar je niks te maken hebt! Ga weg!” Nicholas Wilhelm keek zijn buurman verwonderd aan. Hij was een zware, oude man met vierkante schouders, een rond gezicht en onschuldige, blauwe oogen. Hij had een roodachtigen baard, die bij zijn ooren begon en om zijn kin heen liep. Dat gaf hem een eigenaardige uitdrukking, alsof hij zijn hoofd door een gat in een buffelhuid gestoken had en dat deed hem er grappig en onnoozel uitzien. Hij had Sam Wilkins gekend sedert zij tezamen school gingen en hij had hem vaak genoeg uit zijn humeur gezien om zich niet te storen aan die uitbarstingen. Hij kwam zoo dicht mogelijk bij het vlot als de modder veroorloofde en keek Sam aan. „Je hebt daar een vlot”, zeide hij minzaam. „Is jouw zaak niet, wat ik heb of niet heb”, snauwde Sam. „Bemoei je met je eigen zaken, net als ik”. „Ga je ermee uit visschen?” vroeg Nicholas. Voor antwoord zette Sam den vaarboom weer in den modder. Hij leunde er nu met zijn geheele gewicht op en de stok drong nog dieper in den modder dan voorheen en bleef er nog vaster in zitten. Toen begon hij weer te trekken. „Die zit, geloof ik, nogal vast, is het niet?” vroeg Nicholas. „Bemoei je met je eigen zaken!” zei Sam. „Je vrouw meende, dat je wel hier in de buurt zou zijn”, zeide Nicholas op een toon, alsof hij een blijde tijding bracht, die Sam wel zou interesseeren en misschien verheugen. „Ik heb geen vrouw”, zeide Sam. „Hè,” vroeg Nicholas Wilhelm. „Je hoort toch wat ik zeg? Ik heb geen vrouw. Ik heb genoeg van de menschen. Van nu af heb ik geen vrouw en ik heb geen kinderen en ik wil niks niet met niemand meer te maken hebben.” „Ga je visschen?” vroeg Nicholas. „Nee, ik ga niet visschen!” antwoorde Sam, hem nadoende. „Ik ga nergens heen. Ik blijf hier op dit vlot. Ik heb glad genoeg van deze wereld en alle menschen er op en ik ben van plan ze kwijt te raken”. „Wel, hoe ga je dat dan doen?” vroeg Nicholas belangstellend. „Ik ben van plan ze in hun hemd te laten zitten, dat is wat ik ga doen, de duivel haal ze!” verklaarde Samuel, terwijl hij een oogenblik op zijn vaarboom leunde. „Ze moeten niet denken, dat ik een sikkepitt om ze geef en de heele wereld kan opdrogen en naar de maan loopen voor mijn part. Ik wil ze kwijt wezen; zoodra ik dezen stok losgewurmd heb, zet ik hem tegen de wereld af en duw die van mij weg!” „Je bedoelt, dat je het vlot zult wegboomen tot midden in den vijver, Sam?” vroeg Nicholas. „Nee, dat bedoel ik heelemaal niet”, zei Sam geërgerd; „ik wil een verrotte wereld, als die waarop jij nu staat, de satisfactie niet geven van te denken, dat ik er genoeg om geef om ervan weg te drijven. Ik zal ze van mij afduwen en laat ze dan voor mijn part naar den maan loopen; dat is wat ik doen zal, ik ben van plan de wereld aan haar lot over te laten, de duivel haal ze!” Dit scheen nogal grootspraak te zijn, tenminste de stok van den ouden man zat nog stevig in de modder vast, alsof ijzeren tanden hem hadden vastgegrepen. „Wel, het zou mij niets verwonderen, als je je goed zoudt amuseeren”, zeide Nicholas opgewekt. „Hoe lang denk je ons zo gestrand te laten zitten?” „Voor eeuwig! Ik zal jullie nooit komen redden, de duivel haal je. Jullie kunt allemaal naar de pomp loopen. Ik wil

niks niet meer met jullie te maken hebben!" ☞ „Loop je geen kans om te verhongeren?" vroeg Nicholas eenigszins bezorgd. ☞ „Als dat gebeurt, dan zal ik alleen maar dood zijn", antwoorde Sam boos. ☞ „Je kunt natuurlijk een beetje visschen", opperde Nicholas. „Er moeten genoeg karpers in den vijver zijn. Smaken gronderig, vind ik. In den zomer, als de karpers slap worden en hun buik vol modder eten, dan zou ik er voor een dollar geen opeten. Nee hoor!" ☞ „Ach, die liegen en bedriegen en vloeken en schelden tenminste niet", zei Sam, zijn ouden vriend boosaardig aanziende. „Ze komen niet waar ze niks te maken hebben en kletsen iemand geen blaren aan zijn hoofd. Ze trouwen niet met je, om dan spektakel te maken als je eens in de veertig jaar met je laarzen aan in de keuken komt. Ze zullen de boerderij niet uit je handen nemen en dan zeggen, dat je afgedankt en verouderd bent en niet meer deugt en nooit gedeugd hebt, de duivel haal ze". ☞ „Weet je vrouw ervan, dat je haar en ons allemaal zoo in den steek wilt laten, Sam?" vroeg Nicholas. ☞ „Nee!" zei Sam kort. ☞ „Je hebt zeker je zoons en Emmy ook niets gezegd, hè?" ☞ „Nee", zei Sam zoo zuur mogelijk. ☞ „Omdat ik niet geloof, dat ze je dat zouden laten doen, als ze het wisten", zei Nicholas. ☞ „Laten?" riep Sam. „Ze kunnen laten of niet laten. Ik ben meerderjarig en ik zal doen wat ik wil". ☞ Nicholas Wilhelm keek langs zijn ouden vriend over de kalme oppervlakte van den vijver en voelde spijt erover, dat Sam Wilkins besloten had de wereld en de menschen op die manier aan hun lot over te laten. Zeventig jaar lang ongeveer was Sam Wilkins zijn buurman en vriend geweest — soms ook zijn vijand — en hij vond het onplezierig om hem nu te verliezen, nu zij nog zoo weinige jaren zouden overhouden. Nicholas Wilhelm bezat niet veel verbeeldingskracht, maar het weinige dat hij had, was voldoende om zich Sam voor te stellen, bezig met karpers te visschen op het vlot in het midden van den vijver. Hij kon zich het vlot voorstellen, aan de vier hoeken vastgehouden door palen in het water en Sam, die een karper ophaalde, schoonmaakte, kookte en met modder en al opat, waarop hij weer een karper ving en nog een en onderwijl dikker en dikker werd en kwader en zuurder en twistzieker. En dan zou de gezondheidscommissie een dokter sturen en tegen den tijd dat Sam een paar honderd gebakken karpers op had en op het vlot stond te razen en te tieren, zouden ze hem voor stapelgek verklaren en hem meenemen en opsluiten. En hij zou Sam niet graag willen missen. Nicholas keek nadenkend naar de schuren. Het geluk diende hem, want hij zag Jabe Wilkins, den jongsten zoon van Sam, de achterdeur van een der schuren opendoen en een kalf op hooge pooten naar buiten duwen. Nicholas wenkte hem om bij hem te komen. Sam had zijn armen om den vaarboom geslagen en trok er met zijn geheele gewicht aan. ☞ „Wat heb je tegen de wereld en de menschen, Sam?" vroeg Nicholas om de aandacht van zijn verraad af te leiden. ☞ „'t Heeft niets te beteekenen", zei Sam ontevreden, „het is allemaal geen cent waard. Neem de menschen — waar zijn ze goed voor? Het begon al met Adam en Eva en wat heb je eraan? Zij waren menschen en langzamerhand kwamen er meer en meer en tegen den tijd, dat er een heeleboel waren, gingen Adam en Eva dood — wat beteekent dat nou allemaal? Ze sterven aan den eenen kant even vlug als ze aan het andere einde geboren worden. En wat hebben we nou?" ☞ „Wel nou, Sam", zei Nicholas langzaam, omdat hij niet precies kon zien, wat ze dan nu hadden. ☞ „Daar heb je nou de politiek", zeide hij minachtend. „De eene schavuit er uit en een andere er in en alles waaraan zij denken is, om de een of andere belasting uit te denken; de duivel haal ze en zoo is het geweest van Adam af en zoo zal het blijven tot de zon is bevroren. Een man eet en wordt dadelijk weer hongerig. Raakt de eene ziekte kwijt om eene andere te krijgen en niets kan het tegenhouden. De lui vinden de automobiel uit om vlug te kunnen rijden en ze rennen tegen boomen op en bereiken niets. Sedert de wereld begon hebben we niets anders gehad dan moeilijkheden en ondeugd en laagheid —". ☞ De paal kwam uit den modder los en toen Sam opkeek, zag hij zijn zoon Jabe en zijn kleinzontje Sammy uit de schuur naar het vlot toekomen. ☞ „De duivel haal ze!" riep hij uit. „Nu zal Jabe ook wel het zijne te beweren hebben". ☞ „Wat doet u toch, vader?" vroeg Jabe, toen hij naderbij kwam. ☞ „Wat doet u, opa?" vroeg de kleine Sammy. ☞ „Gaat je niks niemandal aan", zeide de oude Sam. „Ga weg en laat me met rust". ☞ „Hij is boos op ons", verklaarde Nicholas

Wilhelm. „Hij heeft dit vlot gemaakt en gaat zich afzonderen daar in het meer, als een — een kluizenaar om nooit meer aan den wal terug te komen". ☞ Jabe tilde den rand van zijn vilten hoed aan een kant op, fronsde zijn voorhoofd en krabde zich nadenkend op het hoofd. ☞ „En leven op karper!" riep Nicholas uit. „In een week zal-ie dood zijn, de oude —". ☞ Jabe werd ongerust. Hij was het zachtaardige lid van de familie en hij had nooit veel invloed op zijn vader gehad. ☞ „Sammy, loop naar huis en zeg aan grootmoeder, dat grootvader op een vlot zit en naar het midden van den vijver wil gaan om er te blijven", zeide hij tot den jongen, en Sammy rende zoo snel weg als zijn korte beentjes hem konden dragen. „Nou, vader, het is bepaald onzinnig om zoiets te doen" voegde hij er bij. ☞ „Alles is onzinnig", zeide de oude Sam Wilkins. „Ik heb er genoeg van. Een man werkt zijn heele leven om een paar dollars over te houden en alles wat er gebeurt, is, dat ze worden uitgegeven. Van Adam af hebben de menschen zich lam gewerkt om geld te sparen en wat is er van gekomen? Alles uitgegeven!" ☞ „Het uwe is niet uitgegeven", zeide Jabe. ☞ „Dat zal nog wel gebeuren", zeide de oude Sam. „Over honderd jaar zal er nergens meer een cent van over zijn". ☞ Jabe keek om naar de schuur. Hij voelde zich niet opgewassen om de beweringen te bestrijden, dat alle geld eventueel den weg opging van alle vleesch en al het gras en hij verlangde er naar, dat zijn moeder zou komen. Zij kon den ouden man wel aan — gewoonlijk. Maar in plaats van Ma Wilkins zag hij Emmy aankomen met haar dochttertje Susie van tien jaar en Martha, zijn vrouw. Achter hen kwam Mona, de vrouw van Henry en Alura, de dienstmeid. En daarachter kwamen Oscar de knecht en de kleine Sammy. ☞ „Moeder wil niet komen", zeide Emmy. „Wat gaat vader doen?" ☞ „Hij heeft een vlot gemaakt", zei Jabe, „en daarmee wil hij naar het midden van den vijver boomen en daar blijven, voor zoover ik het begrijp". ☞ „Hij zal zoiets niet doen!" zeide Emmy beslist. „Vader, kom dadelijk van dat vlot af! Verstaat u mij!" ☞ „Wat voert hij uit?" vroeg Martha. ☞ „De hemel weet het", zei Emmy. „Wat ik ervan begrijp, gaat hij een huis bouwen midden in den vijver". ☞ „Wat gaat grootvader doen, tante Martha?", vroeg Susie. ☞ „Een huis bouwen midden in den vijver", zeide Martha. „Het lijkt wel of hij een muskusrat is!" ☞ „Wat is er aan de hand?" vroeg Mona, die te laat kwam om de uitlegging te kunnen hooren. ☞ „Wel, grootvader denkt dat hij een muskusrat is en hij heeft een huis midden in den vijver gebouwd om daar te leven", verklaarde Susie. ☞ „Onder water?" vroeg Mona. ☞ „Ja, ik denk het wel. Ik zou denken, dat hij zou verdrinken, gelooft u ook niet?" ☞ „Ik heb nog nooit van zulk een idee gehoord", verklaarde Mona. ☞ „Wat is hij bezig te doen?" vroeg Alura, de dienstmeid. ☞ „Hij vond een huis van een muskusrat in het midden van den vijver en hij gaat nu zichzelf erin verdrinken", beweerde Mona. ☞ „Wat is er gaande?" vroeg Oscar met wijdopen oogen. ☞ „'t Is meneer Wilkins", vertelde Alura hem. „Hij probeerde zich te verdrinken in een muskusrattenhol in den vijver. Ik denk, dat hij het weer gaat probeeren. Is het niet vreeselijk?" ☞ „Waarom heeft hij dat vlot gebouwd?" vroeg Oscar. ☞ „Om er zich van te verdrinken, denk ik", meende Alura. ☞ „Hij gaat zich niet verdrinken", zeide Nicholas Wilhelm. „Hij zal doodhongerigen met dat karper eten. Hij is van plan om die modderbuiken van karpers te eten en typhus op te loopen, dat is het, wat-ie van plan is". ☞ „Wat zegt meneer Wilhelm?" vroeg Mona. ☞ „Hij zegt dat grootvader typhus heeft", legde Susie uit. ☞ „Wat is dat?" vroeg Jabe, die den naam van de gevreesde ziekte had opgevangen. ☞ „Hij heeft typhus en dat is hem naar het hoofd geslagen", zeide Mona. ☞ „Hij moest liever naar bed gaan", zeide Alura. „Kan niemand iets doen om hem tegen te houden?" ☞ Oscar legde het handje van den kleinen Sammy in die van Alura. Het werd tijd, dat iemand iets deed, want de oude Sam had een plek aan den oever gevonden, die stevig genoeg was om er tegen af te duwen en hij had het vlot al een paar centimeters weggeschoven, of, om zijn eigen woorden te gebruiken, hij had de wereld een paar centimeters van zich af geduwd. ☞ „Vooruit Jabe!" riep Oscar. „Jij valt van dien kant aan en ik van den anderen. Wees voorzichtig, die typhussen zijn gevaarlijk als ze hun geduld verliezen. Wacht tot ik „nu" zeg en val dan aan". ☞ Maar de oude Sam zou zich niet laten overrompelen. Hij greep den vaarboom en slingerde dien in een halven cirkel rond, zoodat hij een gevaarlijk wapen had, (Slot op bladz. 185)

Foto C. J. Steenberg

WITTE HIPPEASTRUMS

HIPPEASTRUM HYBRIDE (AMARYLLIS)

DOOR G. KROMDIJK

EEN FRAAI BLOEIEND BOLGEWAS

DE Hippeastrum, beter bekend onder den naam Amaryllis, is een uit tropisch-Amerika afkomstig bolgewas en wordt in ons land dan ook uitsluitend in warme kassen gekweekt. Het is een plant, die als snijbloem veel opgang maakt, terwijl ze de laatste jaren ook meer op den voorgrond treedt als pot- of kamerplant. Toch heeft ook de cultuur van Amaryllis als snijbloem de laatste jaren pas een groote vlucht genomen. Vroeger had men moeilijkheden met de verzending der bloemen, want in bloeienden toestand kostte het inpakken veel tijd, en dus veel geld, terwijl de bloemen toch nog dikwijls geschonden aankwamen. Toen nam men de proef de bloemstengels af te snijden, wanneer de bloemknoppen nog niet geopend waren. Deze zette men op water in een verwarmd vertrek, en nu bleek al spoedig, dat ze even mooi open kwamen, als aan de plant zelf. Dit was een heele stap vooruit, en daarom ging men met rassche schreden de cultuur uitbreiden. Aan de oude soorten, met trompetvormige, hangende bloemen, bont gekleurd en met veel groene strepen, moest echter nog veel verbeterd worden. Door goede selectie en juiste hybridisatie zijn enkele kweekers hier te lande daarin volkomen geslaagd. Men heeft thans bollen met flinke, krachtige stengels, groote bloemen, met naar achteren gebogen bloemblaadjes, wat de juiste vorm is. Het is thans geen zeldzaamheid meer, dat men aan één bol twee bloemstengels heeft, elke met vier bloemen. In de roode kleuren is men, wat dit betreft, wel het verst gevorderd, de roode Amaryllis is en blijft altijd de meest gewilde variatie. Zeker, ook de witte, waarvan in ons land nog maar enkele flinke partijen bestaan, en die nog tamelijk duur is, is heel mooi, maar toch gelooven wij dat deze in bloemwerk op den duur niet zal kunnen concurreren tegen de witte Lelie. De Lelie toch is veel sierlijker van vorm en dus veel gemakkelijker te verwerken. Als potplant gaat echter ook de witte Amaryllis een goede toekomst tegemoet, want wie zou nu niet graag zoo'n bloeiende plant in de kamer hebben? De vermeerdering der Amaryllis geschiedt door zaaien en door klisters¹⁾. De eerste

methode wordt wel het meest toegepast, bij een goede cultuur kan de kweker aan het einde van het tweede jaar een goed bloeibaren bol hebben. De vermeerdering door klisters duurt zeker een jaar langer, doch men heeft dan het voordeel, dat men dezelfde kleur terug krijgt. Bij zaailingen toch heeft men steeds een zeker percentage minder mooi gekleurde en minder fraai gevormde bloemen. De eerste Amaryllisbloemen zien we meestal tegen Kerstmis, zoodat de kweker dus reeds vroeg met deze cultuur begint. Daar ze echter lang niet alle tegelijk bloeien, en men met de eene partij eerder begint, dan met de andere, is het zeker wel half Mei voor de laatste weg zijn. Wil men dus nog een bloeienden bol hebben, dan kan men zich dezen nog gemakkelijk aanschaffen. De Hippeastrum is niet zoo goedkoop, maar het is nu eenmaal geen Tulp of Hyacinth. Van een goed gezonden bol kan men echter jaren plezier hebben. Het best doet men door bij den bloemist of in den bloemenwinkel een bol te koopen, waarvan de knop ongeveer 10 cM. boven den bol uitkomt. De bol staat dan reeds in een pot, terwijl men in de kamer de verdere ontwikkeling van den knop prachtig kan gadeslaan. De plant mag echter niet in een onverwarmde kamer staan, daar anders de bloem blijft zitten, niet open komt dus. Tevens moet men zorgen voor een lichte plaats, en den eersten tijd niet te veel water en vooral geen water onder op het schoteltje gieten, daar de Amaryllis een hekel heeft aan een kouden, natten voet. Tegen den bloei zal ook meestal het blad verschijnen, en men moet dan wat meer water geven. Zijn de bloemen eenmaal open en is het stuifmeel rijp, dan doet men beter het stuifmeel te verwijderen, want heeft er bevruchting plaats, dan is het spoedig met hun schoonheid gedaan. Na den bloei blijven we de plant matig begieten en laten haar in het licht staan. Tegen, of liever na half Mei, kan de plant naar buiten. Heeft men een broeibakje, dan plaatst men haar daarin, men graaft den pot met bol en al onder den grond en legt er een laagje mestearde over. Flink gieten, veel sproeien, hoog luchten, en een weinig schermen

1) jonge bolletjes die zich aan den ouden moederbol vormen.

voor de heete middagzon zijn de voornaamste dingen die men in het oog moet houden. Heeft men geen broeibakje, dan graaft men den pot op een warm plekje in den tuin in. Kan men er een weinig broeimest onder stoppen, dan is dit zeer goed, deze geeft toch altijd een weinig bodemwarmte op. Na half September wordt niet meer gegoten, en laten we de plant langzaam afsterven. Na half Oct. zal het blad er wel af zijn, en krijgt de bol, die in den pot blijft staan, weer een plaats in huis. Den bol bewaart men het best bij een temperatuur van 60 tot 65° F., hij behoeft echter niet in het licht te staan, en heeft onder deze temperatuur geen water noodig. Zoodra men den knop ziet verschijnen, wordt de bol van den ouden grond ontdaan en van nieuwe aarde voorzien. Hij krijgt dan zijn plaats in het licht terug. Bij een goede behandeling kan de bol elk jaar bloeien, al zal hij echter wel eens een jaar overslaan. Wanneer hij nog in het donker staat, en er geen knop verschijnt, maar wel het blad flink begint te groeien, zal hij dat jaar wel niet bloeien, en kan men hem dan ook versche aarde geven en in het licht zetten. Gemakkelijk te behandelen is de *Hippeastrum* niet, maar als hij bloeit, vergoedt hij dan ook veel.

Het oude slot Siegen

DOOR M. C. VAN ZEGGELEN

WANNEER wij in het jaar 1933 naar aanleiding van de herdenkingsfeesten van Willem den Zwijger aan de Nassausche landen in 't bijzonder onze aandacht schenken, treedt niet alleen Dillenburg naar voren, maar ook Nassau-Siegen, en ik meen niet onjuist te doen door Nassau-Siegen op het oogenblik den voorrang te laten. Op het oude slot Siegen, gebouwd in 1224, kwam Juliana van Stolberg, de moeder van Willem van Oranje, eens als gast op een doopfeest en bij die gelegenheid had de ontmoeting plaats tusschen haar en Willem den Oude, graaf van Nassau, die later haar gemaal en de vader van Willem van Oranje zou worden. Dit feit alleen zou reeds voldoende zijn om het slot Siegen in verband met onzen grooten Oranje te noemen, doch er is nog veel meer dat Siegen met het geslacht van Nassau verbindt. De graven van Nassau vertoefden er veel. Johan, de middelste zoon van Willem van Oranje's oudsten broeder (die zooveel voor het onderwijs en de ontwikkeling van het jongere geslacht deed), heeft er jaren lang de Herborsche Universiteit ondergebracht en er in 1616 de „Kriegsakademie" in gevestigd, terwijl Johan Maurits van Nassau, de bij ons zoo goed bekende bouwer van het Mauritshuis, het slot Siegen koos als zijn woonplaats. Hij bracht een trits Nederlandsche bouwmeesters mede en begon ook met den bouw van het z.g. „benedenslot" — een nieuw kasteel dat later onder Friedrich Wilhelm Adolph van Nassau-Siegen voltooid werd, en dat op de helling van den Siegenberg ligt. Wij keeren echter met onze gedachten naar het oude hooggelegen slot terug en tevens naar den tijd van Juliana van Stolberg, omdat het evenals het slot Dillenburg een waardigen achtergrond vormt voor de groote moeder der Nassauers en stammoeder der Oranjes. ☞ Zij kwam daar dus in den jare 1522 als zestien- of zeventienjarige, begeleid door haar Oom en Tante, graaf en gravin Eberhard zu Königstein, om in het slot Siegen een doopplechtigheid bij te wonen en wel die van de kleine Magdalena, dochter van Graaf Wilhelm zu Nassau-Catzenellenbogen en Dillenburg, en Walburgis van Egmont. De doopplechtigheden gingen evenals de bruiloften steeds gepaard met groote, weelderige feesten. Wanneer wij lezen dat er voor meer dan driehonderd wapenknechten en even zooveel wagenpaarden in die feestdagen gezorgd moest worden, de gasten, die van alle zijden gekomen waren, van Maandag tot Donderdag op het slot bleven, kan men zich voorstellen hoeveel praal er ten toon zal zijn gespreid en van hoeveel belang ook zulk een samenkomst van al die ver uit elkaar wonende slotbewoners was. Juliana van Stolberg was reeds op haar veertiende jaar de bruid van den jongen graaf Philipp von Hanau en binnen eenige maanden zou haar echtverbintenis plaats hebben. De een en twintigjarige bruidegom was ook onder de gasten en voor beide gelieven zal het slot Siegen waarschijnlijk een aangename ankerplaats zijn geweest. De huizen Stolberg en Hanau waren namelijk zeer innig verbonden en de twee telgen, voor een huwelijk bestemd, elkander zeer genegen, wat niet altijd het geval was bij zulke grafelijke verbintenissen. Waarschijnlijk zou dan

ook een blik in de toekomst, ware die mogelijk geweest, het bruidspaar meer ontziet dan verheugd hebben. Na een zesjarige gelukkige echtverbintenis werd Juliana weduwe, en bleef met vier kinderen achter — terwijl haar gastheer, graaf Wilhelm van Nassau, in hetzelfde jaar weduwnaar was geworden van zijn Walburgis van Egmont, die hem de reeds genoemde dochter Magdalena naliet.

Het lot had de twee achtergeblevenen van zelf tot elkaar gevoerd door de omstandigheid dat Wilhelm van Nassau, die ongeveer twintig jaar ouder was dan Gravin Juliana, voogd was geweest over haar overleden gemaal en derhalve ook op Juliana's verzoek voogd werd over hare kinderen. In het gemeente-archief van Stolberg is dit schriftelijk verzoek bewaard gebleven, welks begin zeker getuigt van de vereering en het groote vertrouwen die Juliana Wilhelm heeft toegedragen: „dieweil aber sein Gnaden hievormürnder gewest und darin und sonst allezeit gegene meinen gnädigen Herrn Seligen sich also gehalten, dass nit allein mein Herr Seliger und Grave Balthasar (een jongere van Hanau) sein Gnad für ihren höchsten Freund geacht,

DE BINNENHOF VAN HET OUDE SLOT TE SIEGEN

JULIANA VAN STOLBERG-WERNIGERODE

Naar een schilderij in het oude slot te Siegen, thans „Museum des Siegerlandes"

INGANG VAN DE VORSTELIJKE GRAF-KAPEL IN HET OUDE SLOT TE SIEGEN

Wilhelm ging slechts met zijn hart te rade en was zoo gelukkig de vier en twintig jarige Juliana in het jaar 1531 de zijne te mogen noemen. Dit huwelijk, waaruit behalve Willem van Oranje nog vier zonen en zes dochters sprongen, is waarschijnlijk bekend genoeg en valt, daar het op den Dillenburg beleefd werd, niet in de termen om hier beschreven te worden, maar wel dient hier vermeld te worden dat het op het slot te Siegen gesloten werd en dit is een merkwaardigheid, want Dillenburg was Wilhelms woonplaats en Hannau die van Juliana. Het moet uit een gevoel van teederheid zijn geweest dat die plaats gekozen werd, waar zij elkander voor het eerst ontmoet hadden. De groote zaal met haar vele vensters, thans museum, de Gothische hal waar het groote doopvont staat, bewaren de herinnering aan dit plechtige huwelijksfeest, dat, de omstandigheden in aanmerking genomen, een ernstig karakter moet gedragen hebben, hoewel weder van heinde en ver de feestgenooten toesnelen. Wanneer wij op het plateau staan met het verrukkelijke uitzicht over het dal van de Sieg, dat met zijn bergketen een natuurlijke grens vormt tusschen Sauerland en het Westervoud, dan kunnen wij ons zoo goed voorstellen hoe door dat schilderachtige land Juliana's bruidstoet tot het steile, hooge Siegen opsteeg, en als wij op den ouden, nog zoo ongerepten binnenhof staan, is het als zagen wij haar door de slotpoort binnen rijden, de bruid op haar telganger, gevolgd door haar eerejuffers en edelen, want dit oude slot Siegen is thans nog grootendeels zooals het was in de 16e eeuw. Op het archief van het prachtige en interessante museum dat een duidelijk historisch beeld van de stad Siegen en haar merkwaardige ijzerindustrie geeft, werkt de onvermoeide Doctor Kruse, bijgestaan door zijn kundige secretaresse; en niet alleen deze

sondern alle Râthe, Amtluste und ganze Landschaft ihr höchstes Vertrauen zu ihren Gnaden haben... etc." Het spreekt van zelf dat voor den wed u n a r zoowel als voor de weduwe, hoezeer zij hun afgestorvenen ook betreurden, een nieuw huwelijk zeer gewenscht was en beiden allerlei voorstellen van zich moeite gevende familieleden ontvingen — maar graaf

twee personen, maar allen die hier op het kasteel zelf of in de omgeving ervan hun levensarbeid hebben, dragen er het hunne toe bij het oude slot intact te houden, de sfeer ervan niet te bederven door de noodzakelijke bijkomstigheden van den modernen tijd. De in de nabijheid gelegen jeugdherberg stoort niet, evenmin de restauratie Wat de laatste betreft, in tegendeel, men kan er zitten en

droomen, kijkend naar den duizendjarigen Taxisboom die al die geslachten heeft zien komen en gaan, turend naar de onafzienbare heuvelige vlakten beneden, waardoor eens prins Willem van Oranje van Keulen herwaarts kwam, want het oude slot te Siegen was het eerste Nassausche kasteel dat den Zwijger opnam toen hij als banneling de Nederlanden verliet. Hier rustte hij uit met zijn talrijk gevolg voor hij naar den Dillenburg vertrok; derhalve is Siegen een historische plek waar stellig in dezen tijd onze gedachten heengaan, nu wij onzen bevrijder herdenken.

DE BOVENSTE LICHTHAL IN HET OUDE SLOT TE SIEGEN

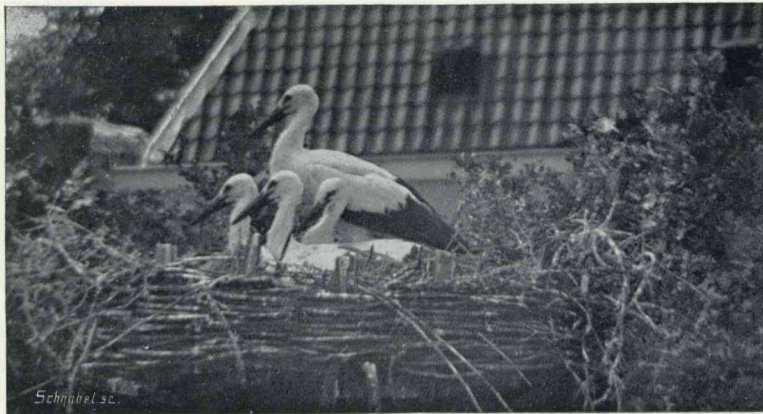
Als de Eiber keert

DOOR R. J. DE STOPPELAAR

NAAR aloude volkswijsheid wil, moet de ooievaar op Sint Pieter, den 22sten van Sprockelmaand, van zijn Afrikaansche reis terug zijn gekeerd op het oude nest. Maar dan denk ik er nog niet aan om naar hem uit te zien. Dan wacht ik meer op de eerste Kieviten en scholeksters en de eerste leeuwriktonen boven de zwak groenende greiden. Wanneer Maart ten einde loopt, de elzekatjes hun laatste stuifmeel laten wegwaaien, de iepen staan met bruin behang van bloei, crocus en narcis de weer ontwaakte hommelmokinginnen lokken, zeg ik tegen mijn vrouw op een mooien zonnigen morgen: „Vandaag kon de eiber wel es arriveeren”. Gewoonlijk moet ik echter nog wel een veertien dagen geduld hebben voor de eerste van onze dorpslangpooten weerom is van de bronnen van den Nijl. Zoo omstreeks half April, als de lammeren dansen door de wei, de madeliefjes bij den dag meerderen, de paardebloemen met dikke knoppen staan, als er dan eens een zacht nachtelijk regentje valt en de zon fleurig glinsterend opgaat over een frissche, groene, jonge wereld, dan gaan mijn oogen herhaaldelijk naar het groote nest dat een paar honderd schreden van mijn huis donkert op een paal aan een sloot tusschen de wilgen. Nu verwacht ik hem elk oogenblik. Menigmaal heb ik hem op zoo'n morgen zien thuiskomen. Een fijn gezicht. In al kleiner wordende kringen spiraalt de blanke vogel op stilgehouden, wijdgespreide wieken naar beneden uit de blauwe voorjaarslucht. Al lager en lager, 'k zie zijn roode pooten en bek. Dan worden de stappers vooruit gestoken, een klein schokje, de „earebarre” is weer thuis. Deutsche ornithologen meenen dat het mannetje het eerst van de winterreis terugkeert, vaderlandsche vogelkenners verzekeren dat moeder Eiber de vroegste van de twee is. Uit psychologische overwegingen val ik de laatste bij. De vrouwtjes zijn overal het eerst bij. Maar veel kan mij deze bijzonderheid niet schelen. Hoofdzaak is: de ooievaar is er weer. Met koekeek en zwaluw brengt hij de lente mee uit Zuiderland. Op zijn oude horst staat hij in de hem zoo vertrouwde omgeving: de torens, de roode daken van het dorp, de groene weiden

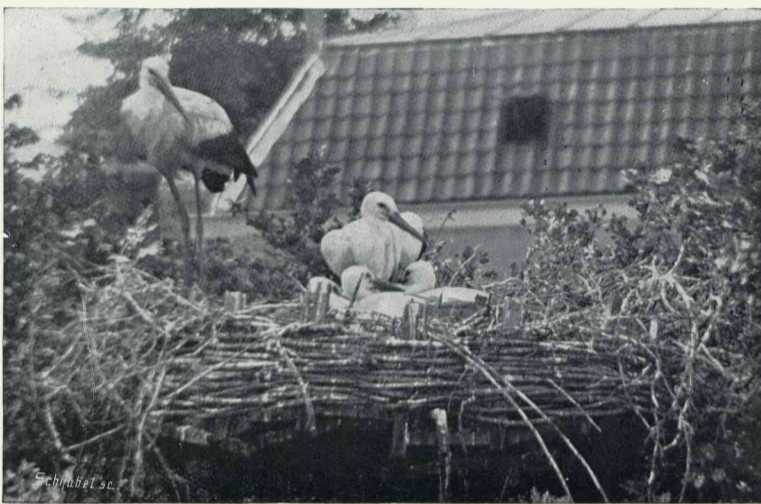
BOERENKAMER IN HET „MUSEUM DES SIEGERLANDES”

DE JONGE OOIEVAARS ZIEN DE WIJDE WERELD IN

tot aan den horizon, de boerderijen in wijden kring en vlak bij zijn nestpaal de knotwilgen met de eendekorven, de hooiberg waarop 's avonds het steenuiltje roept, het oude huis op welks goten de spreeuwen zitten te fluiten in het morgen- uur. Rond gaat zijn bruine oog over hof en stee, dan legt hij den snavel op den rug en knettertekkend klept hij zijn in- tochtmarsch over veld en veste, hij, adebar, de door den Schepper gezegende, omdat hij eens, naar de oude legende wil, door medelijden bewogen over den gekruisigd wordenden Christus zou hebben uitgeroepen: Sterk hem! Sterk hem! Weer en weer laat hij zijn muziek zwieren als vroolijk castagnettengeratel over de ruige wilgen, slaat dan wui- vend de bonte wieken uit voor een zweefvlucht over de torens, schoorsteen en ak- kers. Den volgenden morgen zie ik hem bezig met het door den winter gehavende huis te herstellen. Nieuwe takkenbal- ken worden aangebracht, een brok graszodekalk ingemet- seld, alles wat dienen kan is welkom. In een Germaansch eibernest zijn eens zeventien vrouwenkousen en vijf pels- mutsen gevonden (Floericke). Nu is het wachten op het andere deel van 't echtpaar. Binnen een week is dit ge- woonlijk aanwezig. De blijde inkomst wordt gevierd met een uitbundig duet van ratelend getet, met wiekgewuif en snavelgestreel. Kostelijk staan nu de beide forsche vogels in 't morgenuur op den nestrand, teekenen zich af tegen den hemel, als ten avond de zonne zinkt, de stille silhouetten één met de harmonie van den vredig uitgaanden dag. Nu kom ik ze overal tegen rond het dorp, schrijdend langs de grep- pels, rennend in dwazen, slinger- gang achter een wegvlu- ch- tende muis, een omzoemend in- sect, lijk een agent achter een kwajongen. En dag aan dag is er op den vernieuwden burcht bruiloft in spel van minne, tot- dat, als de Mei is gekomen met bloesem van peer, appel en pruim, het vrouwtje op een morgen weggedoken zit in de nestholte. Het eerste van haar drie of vier eieren wordt gelegd. Doch niet altijd gaat het zoo rustig in het jonge huishouden toe. Soms komt er wel eens een vreemde vrijer die de huwlijks- trouw van mevrouw aan 't wankelen poogt te brengen, of gaat meneer Langbeen er van door met een andere vrouw. Beide gevallen heb ik meege- maakt en ook dan de ooie- vaars-zedenpolitie in 't geweer zien komen die den overspe- ligen echtgenoot weer bij zijn

wettige gade bracht. Moeder Ooievaar neemt verreweg het grootste deel van den een goede dertig dagen duren- den broedtijd op zich. Een enkele maal krijgt manlief echter ook wel eens een broedbevlieging. En weer is het dan zoo'n mooi gezicht het mannetje te zien staan over het broedende wijfje als een trouwe wachter, en hem in de vallende deemstering zijn „wel te rusten" te zien kleppen over 't bedauwde land. De groote drukte komt aan wanneer de kleine witwollig-ge- kroesde eibertjes de witte schalen hebben verbroken en on- handig met hun zwarte snaveltjes in het nest liggen te scher- men. Nu is 't van den kant der ouden al zorg, al waakzaam- heid, al trouw. Altijd is er één aanwezig op het nest. Bij felle zon of slagregen worden de vleugels ten schaduw en schut over het kroost gestrekt. Onvermoeid wordt voedsel aan- gebracht, dat het hulpbehoevend broedsel in de eerste dagen in de bekjes wordt uitgekropt en later voor hen neergelegd. Zelfs wil men dat de oude Adebar zijn jongen ook uit den eerst gevulden krop water brengt. De eerste dagen van hun bestaan gaan voor de kleinen voorbij op den bodem van het nest. Maar dan ziet ge op een morgen de donkere snavel als omhooggerichte lansjes heen en weer gaan, even boven den nestrand, en een paar weken later, ho! daar staan ze opgericht in 't huis door de reten van de borstwering de wijde wereld om hen heen op te nemen, terwijl vader onder hun ooggen over de weide stapt naar buit, en zich zeker niet houdt aan het kinderversje:

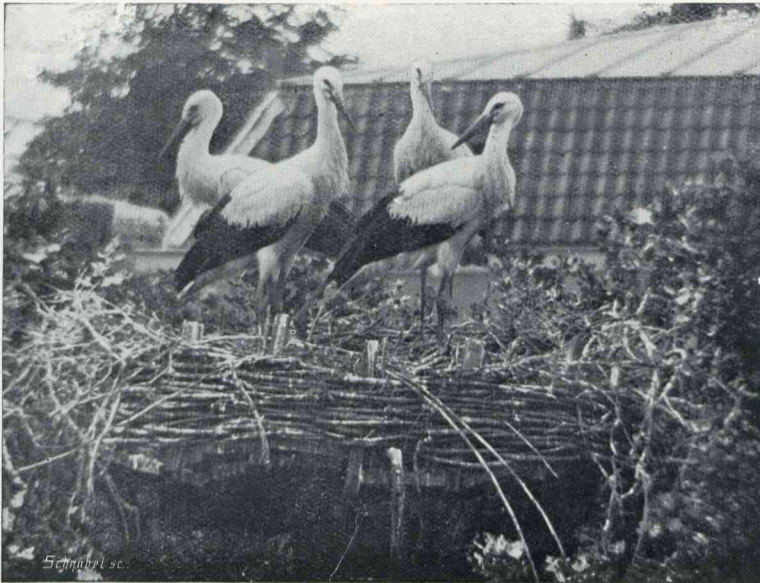

TROUW HOUDT EEN DER OUDEN DE WACHT

Eibert, eibert lange been
Waarom is je poot zoo klein?
Waarom is je bek zoo lang?
Omdat 'k altijd kikkers vang.
Want al mag hij zijn kroost
vaak tracteeren op bruine
kikkerboutjes, veldmuizen en
insecten, geen jeugdige kie-
vit of grutto is voor hem veil-
lig nu, geen hazenjong laat
hij ongemoeid, geen leeuw-
riknest stapt hij voorbij, en
kan hij een eendekieken bij
moeder wegsnappen, hij laat
het niet. Doch ik reken hem
deze euvel daden niet zwaar
aan, in ieder geval niet zoo
zwaar dat ik deze karakte-
ristieke stoffage van ons land
zou willen missen voor een
paar jonge vogels en zoog-
dieren. De ooievaarsburcht is nu haast te klein geworden voor de in de veer geschoten jongen. Nu en dan wandelt er reeds een den nestrand rond met wiebelende wieken. Op de weiden staan nog de laatste hooihoopen. Het nieuwe gras schiet op, met frissche groening doorstipt van witte klaverbolletjes. Het leeft van kleine kikkertjes en jonge muizen. In de Julizon zwiert en danst een heir van libellen en vlin- ders. Dan, op een morgen . . . Vader staat op den nok van 't huis, moeder op het dak van den hooiberg . . . een snel

AAN DEN MAALTIJD

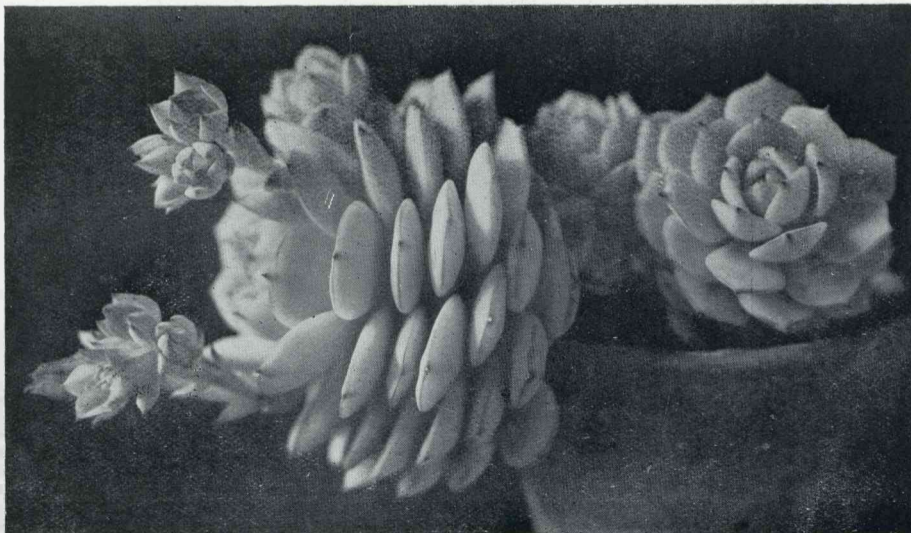

WACHTEND OP DE THUISKOMST VAN DE NOG AFWEZIGE KINDEREN

gewuif op de borstwering van het eiberskasteel . . . en de eerste van de jongen wankelwiek naar moeder en van haar naar vader. Het kroost vliegt uit. Eerst van dak tot dak in den omtrek en dan met de ouden de wijde velden op, leerende wat des ooevaars is totdat in Augustus de troepen zich zamelen, raadsvergadering houden, heel een morgen met deftig door elkander lopen, zich weer oplossen voor nog een paar weken, en weer vergaderen voor de afreis naar Marokko, Palestina en verder. Op den paal rondt zich het verlaten eibernest waarvan de musschen bezit gaan nemen.

SUCCULENTEN IN HET VOORJAAR

ALS de ergste winterkou voorbij is, de Lente haar intrede heeft gedaan, en de zon weer zomersche kracht begint te krijgen, dan beginnen ook onze succulenten weer leven te vertoonen. De stekels van de Cacteeën krijgen weer meer kleur, en steken feller af dan in den winter, andere vertoonen hun bloemknoppen of hebben reeds gebloeid. 't Mag bij sommige soorten wat kort duren, maar mooi, wonderlijk mooi kan het zijn. Nieuwe leden en schijven worden gevormd, en over de eigenlijke vetplanten komt een mooi, teer waas te liggen, kortom er is weer leven in het rijk der succulenten. Misschien is er tijdens den langen winter hier en daar een gesneuveld, al is deze winter nu niet zoo donker geweest. Ja, dat bewaren in den winter, dat is het juist waar het op aan komt. Heeft men de beschikking over een verwarmde bloemenkas, dan is het overhouden geen bezwaar. Om ruimte te winnen graaft men de potjes in kistjes, gevuld met aarde, en plaatst deze op de planken dicht bij het glas. Van tijd tot tijd zal men sommige soorten een weinig water moeten geven, want de uitdroging mag niet te groot zijn. Het gieten kan ook niet zooveel kwaad in een

ECHEVERIA SECUNDA GLAUCA MET ORANJE BLOEM

MOEDER KOMT THUIS MET DEN BUIT

centraal verwarmde kas, dat hangt trouwens ook van de soorten af. Men moet het aan de planten kunnen zien of ze water noodig hebben of niet, vaste regels zijn daar niet voor op te geven. Heeft men geen kas, dan wordt het overhouden moeilijker, maar met een beetje zorg kan men toch de mooiste soorten in de kamer overwinteren. De meest geschikte plaats is een kamer op het Zuiden, welke men bij vriezende weer een weinig verwarmen kan. Bewaar uw succulenten vooral niet te warm, wanneer de planten vorstvrij staan is dit reeds voldoende. Er sneuvelen meer planten die te warm, dan die te koud staan. Vooral veel frissche lucht, bij open weer zet men dagelijks het raam eenigen tijd open. Het spreekt van zelf dat de planten tijdens den winter, bij een dergelijke lage temperatuur, absoluut geen water mogen hebben, daar anders vele soorten spoedig zouden wegrotten. In het voorjaar begint men heel voorzichtig met het gieten, en geeft ze telkens een weinig meer. Moeten sommige soorten verpot worden, dan kan dit ook het best in het voorjaar geschieden, men houdt ze dan den eersten tijd een weinig warmer. Heeft men een weinig ruimte in zijn tuintje, dan is er niets mooier dan een zomerkasje te maken, ze krijgen daar volop licht en lucht, en groeien er uitstekend. Er zijn echter ook vele soorten onder de succulenten, zoals vele Echeveria's, die men 's zomers gemakkelijk buiten kan kweken, het zelfs buiten nog veel beter doen dan binnen, mits men een warm plekje uitzoekt. Plant men daar de Echeveria's in den vollen grond, dan zullen zij het buitengewoon goed doen. In het najaar kunnen ze dan weer opgepot en naar binnen gebracht worden. De gewone rozet-Echeveria's met de mooie oranje bloemen zijn reeds oude bekenden, die men vroeger reeds veelvuldig kweekte. Dat ze zich weten te handhaven, bewijst wel hoe buitengewoon bemind ze bij het publiek zijn. Op de groote buitenplaatsen treft men zoo hier en daar nog groote partijen aan, waar ze voor het beplanten van kleurvakken gebruikt worden, alhoewel deze ook langzaam maar zeker verdwijnen. De Echeveria's komen voornamelijk uit Mexico, heel mooie soorten zijn o.a. Echeveria Desmetiana met blauwe tot wit-achtige blaadjes, Echeveria secunda glauca met prachtig blauw bewaasde blaadjes en flinke trossen oranje bloemen. De jonge stekjes [die zich aan de oude plant vormen, wat op de foto duidelijk te zien is, laten zich in wat zandige aarde zeer gemakkelijk stekken. G. K.

SHAW moet eens het volgende overkomen zijn (si non è vero . . .!) Na de opvoering van een zijner stukken werd luide om den auteur geroepen. Toen G. B. S. het stormachtige applaus in ontvangst genomen had er er een oogenblik stilte heerschte, riep een stem van de galerij: „'t Stuk was slecht, mr. Shaw!” Shaw keerde zich terstond tot den roeper en antwoordde: „Ik ben 't volmaakt met U eens, maar wat kunnen wij tweeën tegen al die menschen hier uitrichten?”

DOOR DELFLAND

DOOR MATTY VIGELIUS

VAN Naaldwijk wilden we op Maassluis komen. Een beeldig binnenwegje, maar voor ons Chevroletje haast wat al te bochtig en kronkelig, voerde ons tusschen typisch polderland door. Hier en daar was reeds wat jong vee in de weiden, waarover zich een fluweelig waas spreidde. Een zeug wandelde al trotsch rond met haar biggen van enkeledagenoud. Aan weerszijden van den weg een smal water, waarover heel hoge bruggetjes naar de huizen voerden. Weldra hadden we het dorp de Lier bereikt, een plaatsje, dat zijn naam dankt aan de Lee of Liersche water-

ring, eertijds de Lier geheeten. Bochtige, verwrongen wilgen omzoomen den weg. Plotseling rijst een hooge dijk voor ons op. Hoe nu, kunnen we niet verder? Gelukkig, wanneer we het laatste hooge bruggetje gepasseerd zijn, blijkt de weg er achter verscholen te liggen en langzaam omhoog te klimmen naar den dijk. En zoo tuffen we plotseling over een hoogen dijktop, met aan weerszijden laag polderland en grotere of kleinere boerenhofsteden aan den voet. Meer en meer verlaten we het gebied der kassen. Het dorp Maasdijk ligt als een langgerekte streep aan weerszijden van den dijk. We bevinden

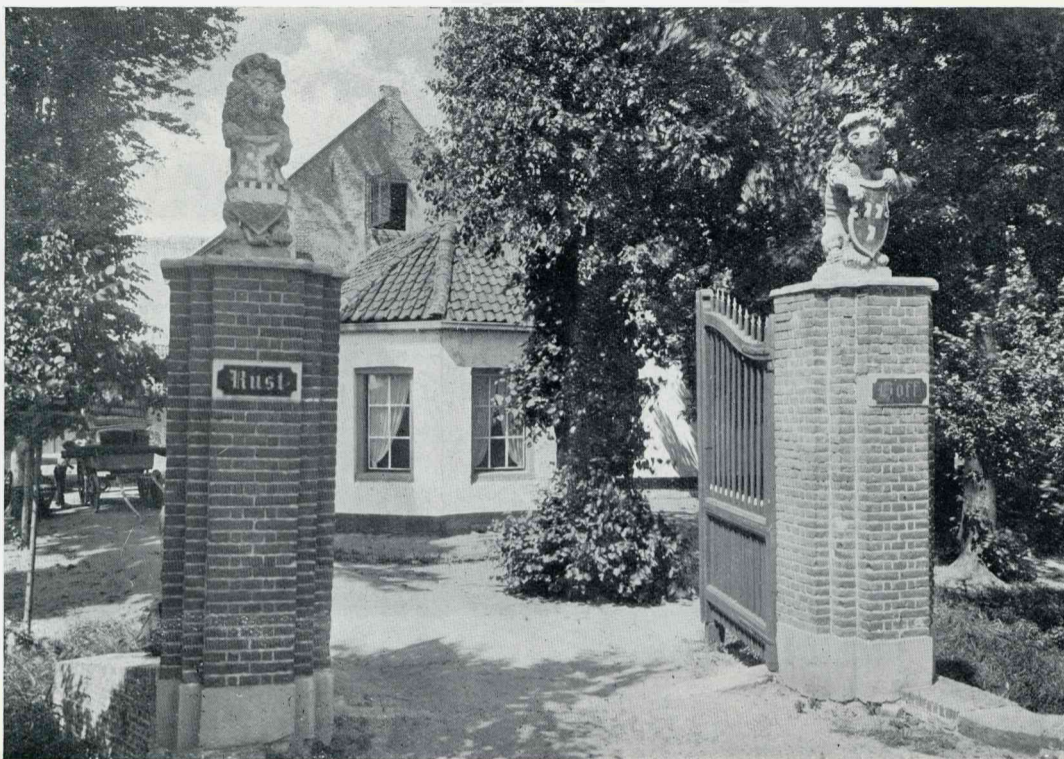
ons hier niet op den eigenlijken Maasdijk, doch op een binnendijk, een z.g. „slaper”. In de verte zien we zware kranen aan de oevers van de Maas; daar moet zich de „echte” Maasdijk bevinden. Met dat al bezit onze „slaper” een respectabele hoogte en sluit hij in Maassluis op den eigenlijken dijk aan. Maar zoo ver zijn we nog niet, al komen de torens van Maassluis steeds nader. Sommige hoeven onder aan den dijk

moeten reeds vrij oud zijn; verscheidene hebben nog strooien daken. Het nauwe Maassluis met zijn vele water, zijn hoogen dijk, ingeklemd tusschen hooge huizenrijen, biedt geen ideaal knooppunt voor automobiel-tourisme. Het was tenminste een heel werk om te keeren en de straffe helling naar beneden af te rijden, waar smalle ophaalbruggetjes het verkeer, dat hier in letterlijken zin uit de lucht komt vallen, verder leiden. Op zich zelf is het oude stadje natuurlijk pittoresk genoeg: het bezit echter geen mogelijkheden zich bij het moderne snelverkeer aan te passen en iedere automobilist,

wiens lot hem derwaarts voert, zal wel met een zeker angstig respect aan dit stedeke terugdenken. ☞ Van Maassluis naar Maasland is maar een kippeneindje. Ook Maasland is een ty-

pisch Hollandsch dorp, knusjes om zijn oude kerkgebouw. Maar stellig biedt het plaatsje wel wat bezienswaardigs, met zijn smalle, schilderachtige grachtje rondom het kerkcomplex. Deze kerk is een bezoekwaard. Ze ligt daar heel typisch met haar stille kerkhof, waarop tal van gebouwen, die met het godshuis in verband staan, uitkomen. De kerk is al zeer oud en, natuurlijk, het plaatsje zelf nog weer veel ouder. De naam, die

toch zoo duidelijk en eenvoudig lijkt, heeft zelfs nog aanleiding gegeven tot een dispuut in die overoude dagen, toen men niet wist, of het in het Latijn nu Masalanda of Wasalant moest zijn. Maar onze brave Melis Stoke, de toeverlaat onzer letterkundige grondbeginselen, spreekt reeds heel huiselijk over Maasland en sindsdien zal wel niemand er zich meer het hoofd over gebroken hebben. Toch was dit een veel be-

INGANGSHEK VAN HUIZE RUSTHOFF TE MAASLAND

MAASLAND. DORPSGEZICHT MET NED. HERV. KERK

twist gebied. Dirk V, graaf van Holland, schonk in den jare 1083 reeds tal van rijke goederen tusschen Schipluiden en de Maas aan de Abdij van Egmond, die, we hebben het reeds eerder gezien, hier grooten invloed bezat. ☞ De kerk te Maasland wordt reeds in 1241 genoemd en werd in dat jaar door Willem II aan de Ridders van de Duitse Orde geschonken, waarna dezen er een kommanderij oprichtten, welke onder den landskommandeur van Utrecht stond. Nog thans draagt een der polders den naam van Commandeurspolder. Hier stond vroeger een aanzienlijke hofstede, ten gebruike der Ridders en van den Commandeur, die tot het jaar 1614 het recht bezaten de predikanten van Maasland en van Schipluiden te benoemen. Vóór de Hervorming was de kerk aan de H. Maria Magdalena gewijd. Het is een uitermate fraai en ruim gebouw. Ook het inwendige maakt nog een zeer voornamen indruk. De oude plavuiten, die de fraai bewerkte

banken dragen, de houten bekapping, door zware eiken balken geschoord, de stevige zuilen en bovenal het fraaie, ruime koor met zijn fonkelende gebrandschilderde ramen, zij spreken U alle van lang vervlogen tijden en van innige godsvrucht. Ook het orgel getuigt hiervan, dat in het jaar 1725 geheel door vrijwillige bijdragen van gemeenteleden bekostigd werd. Maar stellig gaat er ook plechtigheid en wijding uit van het sereene kerkpleintje, waar tusschen de klinkerpaadjes goed verzorgde seringen en andere heesters groeien. Een tweetal uitbouwten der kerk bevatten een bezienswaardige consistoriekamer, in het jaar 1780 aangebouwd, en een kamer voor kerkmeesters en diakenen. ☞ Het eilandje waarop de kerk met bijbehorende gebouwen ligt, vormt een wereldje apart. Een mooie pastorie komt erop uit, evenals

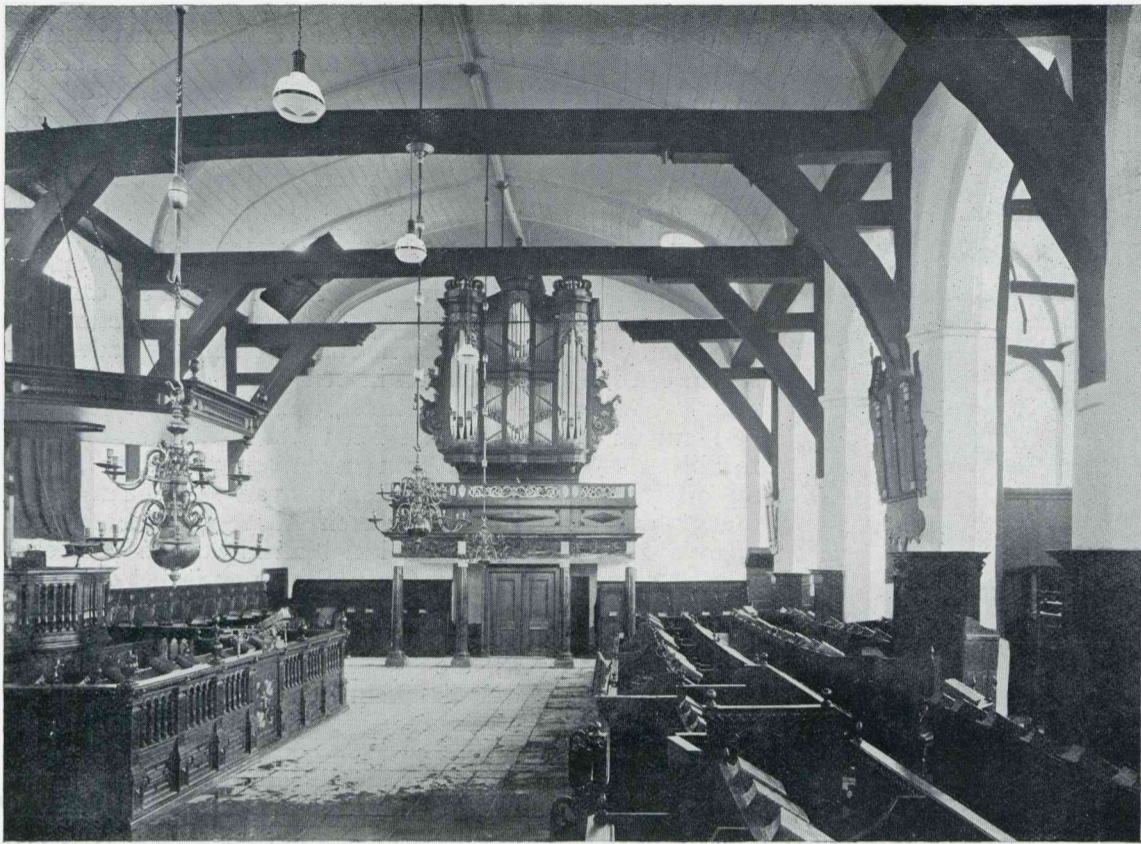
VOORJAAR OP EEN BOERDERIJ TE MAASLAND

de grappige, ouderwetsche kosterswoning, met zijn scheef gezakte geveltje. Het is hier op dit kerkpleintje zoo popperig en kraakhelder, alsof de oude gebouwen uit een kindersprookje gewandeld kwamen. De pastorie moet vroeger nog geprikt hebben met het wapen der Duitse Orde. ☞ Eertijds lagen nabij Maasland een drietal sloten of ridderhofsteden. Mogelijk is „het Hof” een overblijfsel van het voormalige „Hofdijk” of van het slot „de Hoeve”. Men treft in deze omgeving trouwens vele oude en fraaie boerenhoeven, gedeeltelijk nog met stroo gedekt en meestal in een boomgroep verscholen. ☞ Ook Rusthoff is zulk een oude buitenplaats, thans tot boerderij herschapen. Bij de meeste dezer hoeven treffen ons de enorme uitbouwen achter het woonhuis, die als stal of kaashuis dienst doen. Vaak ziet men er een grote

duiventil en sommige hebben ook den stalmuur gebruikt om er een leiboom tegen te doen klimmen. Men ziet aan alles, dat men hier in een land van boter en kaas vertoeft. Trouwens, al het omringende weiland met de eindeloze horizonten duidt hierop. Een land van water, weiden en molens, zoo echt Hollandsch als slechts mogelijk is. Het zou een landstreek zijn om de vreemdelingen eens te toonen, die daardoor een duidelijk beeld zouden ontvangen van ons typisch veeboeren-bedrijf. En soms ligt daar dan tusschen die mooie, oude boerenhuizen pronkerig een nieuwe boerderij, met gewild fraai, villaachtig woonhuis, dat de grote stallen tevergeefs zoekt weg te moffelen. ☞ Langs de Gaag verder rijdend komen we door Schipluiden met zijn bescheiden kerkje en met zijn hoge brug, die op vrij druk scheepvaartverkeer met hoog opgetaste schuiten duidt. Hier mondt de Vlaardinger Vaart in de Gaag, waardoor Delft met Vlaardingen verbonden

BOERDERIJ HET HOF TE MAASLAND

IN DE NED. HERVORMDE KERK TE MAASLAND

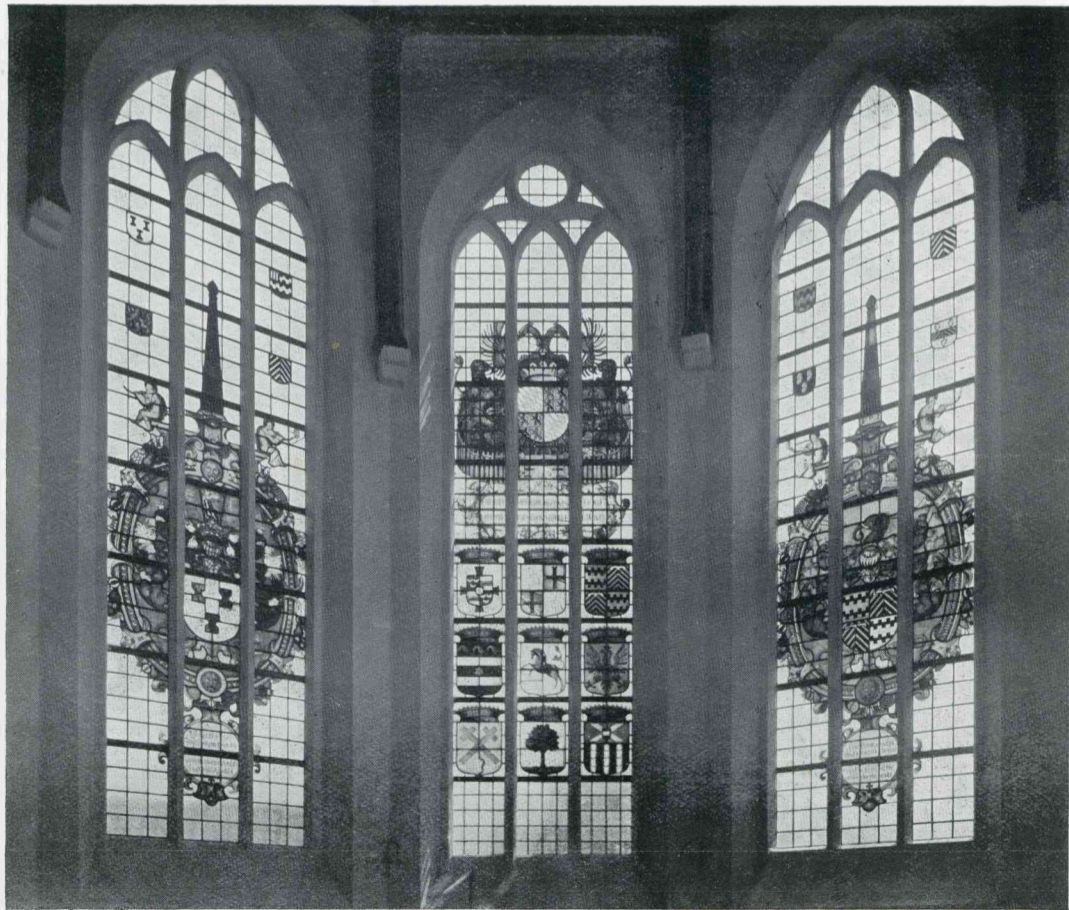
is. De heeren van Kenenburg zwaaiden ook den scepter over Schipluiden; vandaar dat we in het kerkje een, in het jaar 1788 opgericht grafmonument vinden voor Wilhelmus, Hendrik Steenberg, in leven heer van Schipluiden, Hodenpyl, Sint-Maartensrecht en Kenenburg. Ongeveer een eeuw geleden gingen hier geruchten omtrent ijselijke spookgeschiedenissen rond. Vooral de pastorie stond als spookhuis bekend en ook op den molen was het niet pluis. Doch de predikant, die van dit bijgeloof niets weten wilde, stelde een onderzoek in naar het lugubere klagende geluid, dat op stormachtige nachten de bewoners van zijn dorp verschrikte en toen was de oorzaak hiervan spoedig ontdekt. Een oude, nagenoeg dichtgeroeste rooster in den grond, nabij een der muren van de pastorie aangebracht, was de schuldige, zoodat sindsdien de Schipluidenaren uit het diepst van hun hart konden getuigen: „Ons dominee het de spoken verjaogd”. Ook over Wateringen oefenden de heeren van Egmond gezag, zoodat enkelen hunner den naam „van Wateringen” erbij aannamen. Later werd de heerlijkheid bij die van Naaldwijk gevoegd, en ging dus ook over in handen van onze Oranjeprinsen en daarna in die van den koning van Pruisen. Wateringen ligt ongeveer halverwege tusschen Den Haag en Naaldwijk. Wanneer men van aardige stille binnenweggetjes met knotwilgen langs den slootkant houdt, kan men hier genieten van het fraaie Hollandsche landschap. Vooral tegen het eind van Mei en het begin van Juni, wanneer de weiden goudgeel zijn van de boterbloemen, is het hier prachtig. Maar ga dan per fiets en kies de stille paadjes. Een land voor Willem Maris met zijn eendenslootjes en weiden. Het ruime vriendelijke dorp getuigt van welvaart en hoe zou het ook anders in deze streek, waar meestal het beste vee en het uitnemendste grasland goede prijzen opbrengen. (Men denke hier natuurlijk aan meer normale tijden dan

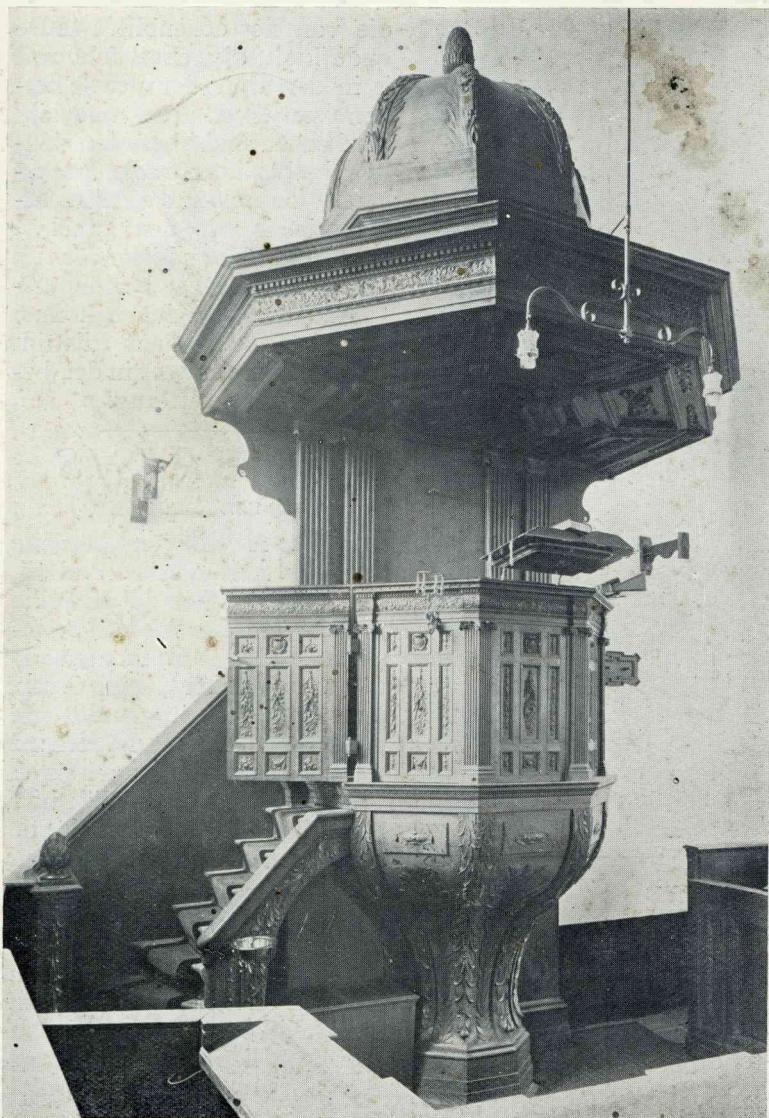
die van het oogenblik)! De oude kerk, die geheel gebouwd is in den trant der meeste kerken van deze streek met zijn vierkanten onderbouw en slanke spits, bezit een fraaie preekstoel, die oorspronkelijk afkomstig is uit den kapel te Honsholredijk en bijzonder rijk versierd is met beeldhouwwerk. Van Wateringen komen we gemakkelijk naar Rijswijk en hier zijn we weer in de „bewoonde wereld” terug.

DE CRISIS

(Slot van bladz. 177)

GA weg en laat me met rust”, beval hij, „anders zal ik jullie stomme hoofden inslaan”. „Wij moeten de vrouw hier halen”, zeide Oscar, een stap achteruit gaande. „Zij is de eenige, aan wie hij zich zal storen. Susie, loop naar huis en zeg haar, dat ze dadelijk hier moet komen. Zeg haar, dat de baas typhouse koorts heeft en denkt, dat-ie een muskusrat is en naar het midden van den vijver wil gaan om zich te verdrinken. Vlug wat! Het is mogelijk, dat hij er elk oogenblik mee begint”. Zij stonden in een groep buiten bereik van den stok en keken toe, hoe Sam stond te zwoegen om de onaantrekkelijke wereld van zich af te duwen, terwijl Susie naar het huis liep. Het vlot schoof weer een paar centimeters verder. „Je zult die karpers niet lekker vinden, Sam, dat zeg ik je vooruit”, waarschuwde Nicholas Wilhelm. „Ze zullen je gauw genoeg tegenstaan”. „Laat ze tegenstaan”, zeide de oude Sam, steeds duwende. „Jij hebt altijd te veel om eten gedacht en als ik het ooit gedaan heb, dan ben ik er nu wel van genezen. Wat beteekent het allemaal? Een heeleboel domme vrouwen koken allerlei

17DE EEUWSCHE GEBRANDSCHILDERDE RAMEN IN HET KOOR DER NED. HERVORMDE KERK TE MAASLAND

PREEKSTOEL IN DE NED. HERVORMDE KERK TE WATERINGEN

rommel om een man in het leven te houden, zoodat hij zich voor hen dood kan werken en als hij een heeleboel gegeten heeft, dan gaat-ie toch dood. Niks beter dan een karper, die madder eet. Ik heb genoeg van al dat eten". ☼ Emmy, die een medelijdend hart had, begon te huilen en zij stond haar oogen met haar schort af te vegen, toen Susie weer hard terug kwam loopen. ☼ „Nou, grootma zegt", hijgde zij, „dat ze nu geen tijd heeft voor nonsens". ☼ „Maar —" begon Jabe en toen, toen het vlot weer een centimeter verder schoof door de pogingen van den ouden Sam, liep hij hard weg naar het huis. Bij den hoek van de schuur kwam hij Henry tegen en zij zagen, hoe hij alles aan Henry vertelde, met wijzen naar het vlot en den vijver. Zij kwamen tezamen terug, langzaam loopend zooals Henry's gewoonte was en Mona liep hen tegemoet. Zij vertelde ook de geschiedenis van de ontevredenheid van den ouden Sam. ☼ „Ja", zei Henry kalm, „Jabe heeft het me al verteld". ☼ „Maar je moet iets doen", drong Mona aan. „Hij duwt het vlot weg en hij zal zich verdrinken als een muskusrat! Schiet op, Henry, hij heeft vreeselijke typhouse koorts en hij weet niet, wat hij doet". ☼ „Hij heeft evenmin typhouse koorts als niks", zei Nicholas Wilhelm. „Hij is

van plan om het vlot daar verderop vast te leggen en dood te hongeren met die modderbuiken van karpers". ☼ „En Mona zegt, dat hij daar al geweest is en probeerde zich te verdrinken —" ☼ „Ik heb dat niet gezegd", zei Mona. „Susie vertelde me, dat hij een huis onder water gebouwd had net als een muskusrat en dat hij daar in gaat leven —" ☼ „Wel, ik heb nooit zoiets beweerd, tante Mona!" riep Susie. „Ik heb alleen gezegd, dat hij een huis midden in den vijver had gemaakt, net als een muskusrat, zooals tante Martha zeide —" ☼ „Heb ik je dat verteld, Susie?" zeide Martha. „Emmy vertelde mij, dat hij een huis bouwde midden in den vijver —" ☼ „Ach kom, Martha!" riep Emmy uit. „Ik zei alleen, dat Jabe zei, dat vader misschien een huis ging bouwen in den vijver en —" ☼ „Niet waar!" verklaarde Jabe. „Ik zei, dat hij een vlot gebouwd had en naar het midden van den vijver wilde gaan om daar te blijven —" ☼ Henry drong naar voren. „Vader", zeide hij op gemoedlijken toon: „kom nu van dat vlot af en gedraag u als een menselijk wezen. Als u uw schoenen hadt afgeveegd, voordat u de keuken binnenkwam, zou moeder u geen standje hebben gegeven. Schei nu uit met dien nonsens en kom naar huis om te eten, hè?" ☼ „Dat zal ik niet doen!" zeide de oude Sam en hij steunde zijn vaarboom tegen de harde plek, die hij aan den oever ontdekt had. Het vlot verschoof wel vijf centimeters. ☼ Zonder zich verder druk te maken, liep Henry met zijn gewonen stevigen pas van de groep weg. Hij liep langs den rand van den vijver tot hij bij den dam kwam en, zich schrap zettende, trok hij een voor een de verrotte planken weg, die het water tegenhielden. Het vrijgelaten water spoelde door de opening en Henry wandelde op zijn gemak terug. ☼ Langzaam maar zeker zonk het zware vlot op den modderigen bodem van den vijver. Maar de oude Sam bemerkte het niet dadelijk. De zachte bries, die langs het achtereinde van het huis gestreken had, had den weg naar zijn neus afgelegd en hij stak dien in de lucht en snoof den geur op van warm, geel maïsbrood, croquant bruin gebakken van boven en aan de randen. Hij dacht aan zachte, gele boter en stroop en zag zijn vrouw in gedachten bezig de pan met maïsbrood uit den oven te halen. Zijn tong werd zichtbaar en hij likte zijn lippen af. Hij keek achter zich en zag, dat het eene einde van het vlot zich al vastzette in het slijk van den snel dalenden vijver en hij gooide zijn vaarboom neer en nam zijn schoenen en sokken in de hand. ☼ „Ik zou maar blijven eten, Nicholas", zeide hij, „Moeder heeft maïsbrood gebakken". ☼ „Ja, dat zou ik wel willen doen, Sam", zeide Nicholas Wilhelm, „ze maakt het zoo heerlijk". ☼ Die karpers hebben een goede eigenschap; ze kunnen best in leven blijven in den modder.

SCHIJPLUIDEN.